

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET
Postboks 8090 Dep
0032 OSLOVår ref.: Sigrid Sellæg Helland
Saksnr.: 24-821
Sted: Oslo
Dato: 07.02.2024

Høring - Forskrift mot konkurranseskadelige forskjeller i innkjøpspriser i verdikjeden for mat og dagligvarer

Virke dagligvare (heretter Virke) representerer om lag 2400 medlemsbedrifter og omfatter det meste av dagligvarehandelen med kjedenes hovedkontor, lagre, kjedeeide butikker, samvirker, franchisebutikker, samt leverandører.

Med hjemmel i konkurranseloven §14 presenterer høringsnotatet et utkast til forskrift med forbud for leverandører og grossister med relativ markedsrett å kreve ulike innkjøpsbetingelser for likeverdige ytelser dersom forskjellene begrenser eller er egnet til å begrense konkurransen. I saker som denne er det avgjørende for Virke å løfte noen prinsipielle linjer og synliggjøre hvilke konsekvenser en økt detaljregulering kan få for næringslivet generelt og dagligvarehandelen spesielt.

- Virke er opptatt av prinsippet om fri handel, frie forhandlinger, fri markedsadgang og etableringsmuligheter.** Virke ser med bekymring på økt detaljregulering av handels- og tjenestenæringene, økt kompleksitet og manglende forutsigbarhet i rammevilkår for Norges viktigste sysselsettere i dag og i tiden fremover. Virke er opptatt av fri handel på like vilkår fordi dette er avgjørende for rettferdig konkurranse, av hensyn til forbrukerne.
- Virke er opptatt av stabile og forutsigbare rammevilkår** for store sysselsettere og verdiskapere i det norske samfunn. Virke ønsker på prinsipielt grunnlag mindre statlig detaljregulering av næringslivet, og mer forutsigbarhet på store linjer uavhengig av ulike regjeringer. Dette er særlig viktig i en tid med økende uro, der vi som samfunn trenger flere langsiktige aktører som investerer i lokalsamfunn og mennesker for bærekraftig verdiskapning. Her vil vi særlig peke på at det er flere av de sentrale begrepene i forslaget som fremstår som uklare. Dette gjelder blant annet begrepene "relativ markedsrett" og "avhengig av en leverandør eller en grossist", hvor det fremgår på side 10 i høringsnotatet at det kan være tilstrekkelig at leverandøren eller grossisten er av "en viss størrelse" og produserer "sterke merkevarer". Selv om høringsnotatet legger til grunn at det må bero på en konkret vurdering om en slik posisjon medfører en "relativ markedsrett", gis det liten veiledning for denne vurderingen, slik som veiledning for når en merkevare innenfor et produktsegment, hvor det finnes andre alternativer, er tilstrekkelig sterk til at den kan tillegges vekt i vurderingen. All den tid forslaget går lengre enn det som følger av konkurranseloven § 11, vil næringsaktørene i liten grad kunne bygge på etablerte vurderingsmomenter etter denne bestemmelsen, slik at klare og tydelige føringer fra departementet vil være av avgjørende betydning for å ivareta næringslivets behov for forutberegnelighet. Det er også uheldig at departementet viderefører

klarheten fra forslaget av oktober 2022 knyttet til forskriftens virkeområde hva gjelder storhusholdning og servering. Dette er bransjer hvor konkurransebildet skiller seg betydelig fra dagligvarebransjen, og det vil ikke være forsvarlig å opprettholde et forskriftsforslag som også kan omfatte disse betydelige bransjene basert på et høringsnotat som i all hovedsak er basert på antakelser om etableringshindringer i dagligvaremarkedet.

3. **Reguleringer må tjene konkurransen, være kunnskapsbaserte, mulige å etterleve og praktisk håndterbare for både næringslivet og tilsynsmyndighetene.** Virke stiller spørsmål ved om de økonomiske og administrative kostnadene ved forslaget er tilstrekkelig belyst. Som departementet påpeker i kapittel 10 av høringsnotatet, kan forslaget i verste fall bidra til at Konkurransetilsynet må bruke så store ressurser på dagligvaremarkedet at det går ut over tilsynet av andre markeder.

Med vennlig hilsen

Bendik Solum Whist
Bransjedirektør Virke dagligvare

Sigrid Helland
Fagsjef